

вимагає від педагога уміння користуватися сучасними технічними засобами, володіти способами роботи з інформаційними та комунікаційними технологіями і засобами їх ефективного застосування в своїй професійній діяльності.

Висновки. Підводячи підсумок вищевикладеного, ми можемо констатувати, що знання засобів, методів та форм фізичного виховання молодших школярів, психолого-педагогічних особливостей дітей, основ методики вдосконалення фізичних якостей та основ навчання рухових дій є стержневими у підготовці майбутніх учителів початкових класів до ефективної фізкультурної діяльності.

Разом із цим майбутнім педагогам не обійтися без знань про вплив фізичних вправ на функціонування окремих органів та систем, принципи побудови процесу фізичного виховання, методику оздоровлення, реабілітацію та рекреацію дітей молодшого шкільного віку, гігієнічні основи фізичного виховання учнів і спортивне обладнання школи.

Незначний обсяг у фаховій підготовці вчителя, на думку респондентів, повинні займати знання з основ програмно-нормативної національної системи фізичного виховання і знання про використання у фізичному вихованні інформаційних технологій.

На нашу думку, всі з вищеперерахованих знань є важливими у підготовці вчителя до роботи з фізичного виховання молодших школярів. Тільки в комплексі вони сформулюють посправжньому хорошого фахівця. Відмінність лише у тому, що базові знання потрібно давати у більшому обсязі, а інші повинні формуватись у процесі індивідуальної і самостійної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашмарин Б. А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании: Учебное пособие. — М.: Физкультура и спорт, 1978. — 223 с.
2. Виленский М. Я., Макеева В. С. Физическая культура как базовый компонент профессионально-личностного развития учителя // Педагогическое образование и наука. — 2003. — № 3. — С.10–15.
3. Воробьев Н. С. Проблема повышения качества подготовки специалистов физической культуры и спорта // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях: интеграция в европейское образовательное пространство. Сб. статей / Под ред. С. С. Ермакова. — Харьков: ХГАДИ, 2005. — 408 с.
4. Годик М.А. Спортивная метрология: Учебник для институтов физической культуры. — М.: Физкультура и спорт, 1988. — 192 с.
5. Кругляк О. Я. Підготовка майбутніх учителів до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів: Дис. ... кан. пед. наук. 13.00.04. — Львів, 2005. — 179 с.
6. Мацкевич Н. М. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи з фізичного виховання: Дис... канд. наук з фізичного виховання і спорту. 24.00.02. — Рівне, 2001. — 245 с.
7. Подласый И. П. Педагогика: новый курс. Учебник для студентов пед. вузов: В 2 кн. — М.: Владос, 1999. — Кн. 2: Процесс воспитания. — 256 с.
8. Шандригось В. І. Організація навчальної роботи вчителя фізичної культури за допомогою комп'ютера. — Тернопіль: ТНПУ, 2005. — 260 с.
9. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина І. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2003. — 272 с.

Сергій МЕДИНСЬКИЙ

ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ТА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ КЛУБНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Визначено галузь знань “Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини” як основу освітньої діяльності. порушуються питання підготовки фахівців у спортивних клубах. Підготовка фахівців клубної системи організації стає об'єктивно необхідною для реалізації державної програми розвитку фізкультури і спорту.

Реформування вищої освіти і науки в Україні передбачає запровадження передового досвіду розвинутих країн світу та інтеграцію нашої держави з міжнародним науково-освітнім простором, а також пошук рівноваги між масовою фундаментальною та елітарною освітою, з

одного боку, та вузькою спеціалізацією і професійною досконалістю, з іншого. У цьому контексті основними цілями реформ в Україні є підвищення життєвого рівня населення, передусім завдяки переходу до ринкової економіки, забезпечення захисту громадянських прав і розширення індивідуальних свобод особи. Ринок праці і соціальна політика є найважливішими компонентами досягнення цих цілей, тому що вони необхідні для забезпечення продуктивності сучасної економіки [3].

Враховуючи спрямованість державної політики у сфері фізичної культури і спорту проблеми формування у населення сталих традицій та мотивацій щодо фізичного виховання і масового спорту як важливого чинника забезпечення здорового способу життя; удосконалення форм залучення різних груп населення до регулярних та повноцінних занять фізичною культурою і спортом; підвищення якості відбору обдарованих осіб до системи резервного спорту; створення умов для розвитку індивідуальних здібностей спортсменів на етапах багаторічної підготовки; переорієнтування системи керівництва сферою фізичної культури і спорту на забезпечення поєднання зусиль організацій фізкультурно-спортивної спрямованості; сприяння поширенню клубної системи у сфері фізичної культури і спорту; будівництво за підтримки органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування сучасних спортивних споруд, належне їх обладнання та використання; удосконалення економічних засад у сфері фізичної культури і спорту, запровадження ефективних моделей її кадрового, фінансового, матеріального, наукового, медичного та інформаційного забезпечення постають актуальними завданнями сьогодення [4].

Отже, курс України на європейську інтеграцію, об'єктивні потреби держави у галузі фізичної культури і спорту вимагають широкого та системного реформування самодіяльного фізкультурно-спортивного руху та переходу його до клубної системи, що актуалізує потребу суспільства у, конкурентоспроможних фахівцях з високим рівнем загальної і професійної підготовки, здатних вирішувати нові освітні проблеми. Реформування вищої освіти і науки в нашій державі та її інтеграція з міжнародним науковим освітнім товариством веде до перебудови всієї системи освіти, а, отже, й перебудови педагогічної освіти, що ставить перед нами завдання вдосконалення підготовки кадрів у галузі фізичної культури та спорту, а саме: підготовки фахівців для розвитку клубної системи організації фізичної культури і спорту.

Динамічність розвитку освіти у галузі фізичного виховання і спорту висуває вимоги до подальшого її вдосконалення.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» затверджено перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра. Визначено, що галузь знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини», шифр 0102, здійснює підготовку за напрямами:

- фізичне виховання;
- спорт;
- здоров'я людини.

Напрями підготовки «Фізичне виховання» та «Здоров'я людини», за якими передбачається підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, надають можливість отримати кваліфікацію вчителя за умови виконання психолого-педагогічної, методичної та практичної програми підготовки, відповідно до галузевого стандарту педагогічної освіти.

Закон «Про фізичну культуру і спорт» визначає спортивний клуб первинною ланкою громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості [1]. У цьому законі (глава III, стаття 7) дається чітке визначення спортивного клубу.

Спортивний клуб — це фізкультурно-спортивна організація, що об'єднує спортсменів і любителів спорту для задоволення їх спільних інтересів у сфері фізичної культури і спорту. Він може бути любительським і професійним.

Головними завданнями спортивних клубів є:

- надання фізкультурно-оздоровчих, спортивних та інших послуг;

- залучення висококваліфікованих спеціалістів до проведення занять і заходів з фізичної культури і спорту;
- здійснення інформаційно-просвітницької діяльності з питань фізичної культури і спорту;
- розвиток професіонального спорту.

Діяльність спортивного клубу регламентується положенням (статутом), затвердженим та зареєстрованим у встановленому порядку. Спортивні клуби можуть утворювати об'єднання або входити до діючих об'єднань спортивних клубів, у тому числі міжнародних об'єднань спортивних клубів у встановленому порядку. Вони можуть брати участь у виконанні програм з фізичної культури і спорту на договірних засадах. Держава сприяє діяльності спортивних клубів шляхом встановлення економічних стимулів їхнього розвитку, надання їм організаційної, методичної та іншої допомоги.

Таким чином, на порядок денний актуальним завданням постає питання підготовки фахівців для роботи у громадських організаціях фізкультурно-спортивної спрямованості, спортивних клубах, приватних структурах для активного відпочинку, які будуть забезпечувати заняття фізичною культурою і спортом для громадян держави. Питання про підготовку таких фахівців уже піднімалось у дослідженнях [2].

У зазначеному руслі працює Національний університет фізичного виховання і спорту України, який нині здійснює підготовку фахівців за спеціальністю “Олімпійський та професійний спорт”, ввівши нову спеціалізацію “Менеджмент і маркетинг у фізичному вихованні та спорті”.

Метою статті є встановлення та трансформація державних вимог до властивостей та якостей особи, яка здобуде певний освітній рівень відповідного фахового спрямування у системі підготовки фахівців у ВНЗ за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра.

Методи отримання первинної інформації включали вивчення документальних матеріалів та літературних джерел, що проводилося з метою визначення фактичної постановки проблеми, формувань результатів дослідження.

Особлива увага приділялася:

- вивченню соціально-економічних передумов становлення систем фізичного виховання, різнобічної діяльності громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;
- визначенню шляху підготовки фахівців для клубної системи розвитку фізичної культури і спорту;
- визначення основних завдань, які постають при підготовці таких фахівців.

Опираючись на Національний класифікатор України “Класифікатор професій”, який розроблено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 4 травня 1993 р. № 326 “Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики”, автором вибрано первинні професійні назви робіт, що рекомендовано застосовувати під час утворення нових назв професій та посад у зв'язку з розвитком нових видів економічної діяльності та технологій.

Взято за основу III розділ “Фахівці”, який вміщує професії, котрі вимагають знань в одній чи більше галузях природознавчих, технічних і гуманітарних наук, що відображено у таблиці 1. Професійні завдання полягають у виконанні спеціальних робіт, пов'язаних із застосуванням положень та використанням методів відповідних наук. До цього розділу належать професії, яким відповідає кваліфікація за дипломом чи іншим відповідним документом:

- молодшого спеціаліста;
- бакалавра;
- спеціаліста, котрий проходить післядипломну підготовку (стажування, інтернатуру, клінічну ординатуру тощо);
- спеціаліста (на роботах з керування складними технічними комплексами чи їх обслуговування).

Професійні назви робіт, які наведені у цьому класифікаторі, рекомендовано застосовувати під час утворення нових назв професій та посад у зв'язку з розвитком нових видів економічної діяльності і технологій.

Код КП	Код ЗКППТР	Випуск ЄТКД	Випуск ДКХП	Професійна назва роботи
3226	–		80	Фахівець з фізичної реабілітації
3475	22831		85	Інструктор з фізкультури
3475	22856		85	Інструктор навчально-тренувального пункту
3475	22768		85	Інструктор-методист з фізичної культури та спорту
3475	22769		85	Інструктор-методист тренажерного комплексу (залу)
3475	24769		85	Спортсмен-інструктор
3475	–		85	Тренер-викладач з виду спорту (спортивної школи, секції)

Для забезпечення якісної підготовки таких спеціалістів, їх конкуренто-спроможності на національному і міжнародному ринках праці було би доцільно відкрити напрям підготовки фахівців для клубної системи розвитку фізичної культури і спорту для дорослого населення. Теоретико-методичні основи підготовки таких фахівців повинні враховувати майбутню специфіку їхньої роботи з дорослим населенням, з одного боку, а з іншого боку — фахівці повинні бути достатньо ознайомленими з основами ведення бізнесу та юриспруденції для забезпечення успішної роботи приватних клубів, секцій.

Започаткування процесу підготовки фахівців для розвитку клубної системи організації фізичної культури і спорту базується на основних напрямках реалізації державної політики та світового досвіду в цій сфері, переходу до ринкової економіки, тенденції розвитку світових освітніх систем і на засадах національних освітніх традицій. Здійснити процес підготовки таких фахівців можливо шляхом:

- приведення змісту навчальних програм дисциплін до нової концепції державної фізкультурно-спортивної політики України та вимог інтеграції до освітнього європейського простору;
- визначення професійного спрямування навчальних дисциплін з урахуванням сучасних тенденцій розвитку фізкультурно-спортивної освіти в світі;
- модернізації процесу підготовки фахівців, враховуючи сучасні економіко-правові взаємовідносини у державі;
- використання сучасних підходів до оптимального проектування і системного розгортання навчального процесу;
- обґрунтування ефективного навчально-методичного, науково-дослідного та інформаційно-комп'ютерного забезпечення навчального процесу;
- розроблення системи комплексного визначення ефективності навчальних та професійних досягнень студентів.

Висновки. Таким чином нами адаптовано основні тенденції розвитку та організаційні моделі підготовки фахівців фізкультурно-спортивної освіти в світі до національних потреб. Доведено, що підготовка фахівців для розвитку клубної системи організації фізичної культури і спорту стає об'єктивною необхідністю для реалізації державної концепції розвитку фізичної культури і спорту в загальноосвітній парадигмі. Окреслено науково обґрунтовану модель підготовки майбутніх фахівців для розвитку клубної системи організації фізичної культури і спорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про фізичну культуру і спорт” // Куроченко І. О. Фізична культура і спорт: Інформаційно-методичний довідник з питань фізичної культури і спорту. — К., 2004. — С. 5–29.
2. Мединський С. В. Перспективи забезпечення та розвитку фізичної культури і спорту серед дорослого населення України // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту / за ред. проф. С. С. Єрмакова — Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2006. — № 4. — С. 116–118.

3. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / Уклад. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков; відп. ред. М. Ф. Степко. — К., 2004. — 24 с.
4. Про Цільову комплексну програму “Фізичне виховання — здоров’я нації” // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. — 1999. — № 7. — С. 3–14.

Марина КАРЧЕНКОВА

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Розкрито оптимальні шляхи вдосконалення навчального процесу щодо готовності майбутніх вчителів фізичної культури до професійної діяльності. Процес формування професійної готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання необхідно реалізовувати трьома етапами: формування позитивного ставлення до педагогічної діяльності; оволодіння студентами основними професійними вміннями і навичками; формування цілісної структури професійної готовності майбутнього вчителя.

Останнім часом дуже часто критикується багато аспектів процесу підготовки фахівця у вищій школі. Один з недоліків дослідники [1; 4; 5] вбачають у тому, що в системі підготовки майбутнього вчителя ВНЗ домінує теоретичне навчання. Крім цього, переважають інформаційно-репродуктивні методи, зміст навчальних дисциплін слабо орієнтований на структуру і характер діяльності вчителя, відсутнє цілеспрямоване навчання студентів новітнім педагогічним технологіям. Найскладніші фундаментальні дисципліни, у тому числі психологія, вивчаються переважно на молодших курсах. Це призводить до того, що більшість студентів має значні труднощі у процесі навчання на психологічному рівні (складність спілкування, внутрішні конфлікти, несформованість пізнавальних процесів, нездатність прийняти на себе відповідальність за свій життєвий шлях). У зв’язку з цим проблема професійної підготовки майбутнього вчителя вимагає підвищеної уваги як на рівні визначення змісту і структури психолого-педагогічних знань, так і на рівні проведення комплексних досліджень, які можуть дати достовірну інформацію для сучасного студента.

Аналіз наукових праць і публікацій дозволяє стверджувати, що на сучасному етапі розвитку немає єдиної думки щодо формування професійної готовності вчителя. Втім, пріоритетними напрямками підготовки фахівця з фізичного виховання вважаються: організація навчального процесу як ступеневої системи (Л. Волков, В. Григоренко); розроблення психологічних основ навчання (Н. Зубанова, Г. Ложкін, О. Федик); спортивна і професійно-педагогічна підготовка (О. Дубогай, О. Куц, С. Канішевський); професійна підготовка в процесі вивчення спортивно-педагогічних дисциплін (М. Віленський, А. Огнистий, Б. Шиян); диференційований підхід до навчання (А. Цьось); впровадження інноваційних технологій (Г. Р. Генсерук, Е. Д. Кузнецова); особистісно-орієнтований підхід (І. Бех, М. Кларін, Л. Суценко).

Мета статті — визначити оптимальні шляхи вдосконалення процесу формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності.

Основним завданням нашої експериментально-дослідної роботи було покращення навчально-виховного процесу в експериментальних групах студентів факультету фізичного виховання з урахуванням сучасних наукових концепцій і результатів констатуючого експерименту. За основу розробленої програми взято результати передбаченої діагностики, що виявляє рівень готовності до професійної діяльності, динаміку її трансформації в процесі навчання. При цьому ми керувалися принципом: чим частіше в процесі навчання будуть діагностуватись індивідуальні типологічні якості особистості студентів, тим більш оптимально і своєчасно здійснюватиметься корекція процесу формування професійної готовності.

На початковому етапі педагогічного експерименту, метою якого було проведення діагностики готовності випускників до педагогічної діяльності у загальноосвітній школі (ЗОШ), проводилося: анкетування студентів до початку і після проходження педагогічної практики; вивчення рівня сформованості компонентів професійної готовності студентів-практикантів; аналіз отриманих даних. Рівень сформованості компонентів готовності до